

Panu:

Maisemansuojelua

Olen luonnollisesti selaillut suurella mielenkiinnolla äskettäin julkistettua tutkielmaa, jonka virallinen nimi on Oulunseudun virkistys- ja luonnonsuojelualuetutkimus, raporttinumero Oulun yleiskaavoituksessa 2:67. Kannessa koemellevat nuorten biologien Jorma Hemmin, Markku Hentosen, Heimo Mikkolan ja Sepo Ylimannilan nimet. Tilaaaja on Oulun kaupunki, jota kannessa edustaa kaupungin vakuutus- ja kansien sisällä kaupunginjohtaja Arvo Heinon johdanto. Johdantoa lukiessani muistin, että tavatessani ensimmäisen kerran Arvo Heinon hänen nykyisessä virkahuoneessaan, meillä jostain syystä oli puhetta Hietasaaresta. Mieleeni jäi siitä keskustelusta Heinon rintaäänellä antama vakuutus, että Hietasaari jää viheralueeksi. En nyt jaksa muistaa, joko minun ja monen muunkin mielestä kohtalokas päätös Vihreäsaaren öljysatamasta ja sinne johtavasta viertotiestä oli silloin kylmä tosiasia, luultavasti oli. Siitä kai johtuikin huoli "muusta" Hietasaaresta.

Olen usein, lukiessani Heinoa ja Heinosta, tullut ajatelleksi tuota keskustelua, mutta minulla on aina ollut kuvitelma, että kaupunginjohtaja yhtä hyvin muistaa joskus jollekin jossakin noin sanoneensa. Johdantosoissaan Heino, jonka nimikirjoituksen po. tutkielmassa on varmentanut yhtiöromantiikko von Konow eli ystävämme "Vonkunoovi", sitoo itsensä vakuuttavasti vihreän Hieta—Mustasaaren kannattajaksi, niin kauhean nimen kuin hän nyt "lammassaarelaisena" onkin saanut.

Nuoret biologimme, Oulun yliopiston eläintieteen, geologian, kasvitieteen ja maantieteen laitoksen kasvatteja, ottavat luonnollisesti Hietasaaren hyvin tärkeästi ja pahoittelevat

ymmärrettävästi öljysataman tuloa. Hietasaaresta on kuitenkin tekemistä vielä siltäkin alueella, mikä on jäljellä, ja jäljellä Hietasaarta on kahden puolen öljyvaltatien. On rakennusta ja töllä, talviasuntoa ja kesäasuntoa, pihaa, puistoa, niittyä, nurmea, metsikköä, vettä, rantaa rakastaa... Paljon poiijat tuntuvat huomanneen, ovatko sitten huomanneet harkita, tarvitsisiko Hietasaari ihmisenkin asujakseen, niin kuin Rautiaisen Heikki rohkeni olettaa. Eikä ollut ihan eikä melkeinäkään tyytyväinen.

Minulla on usein Hietasaaresta kävellessäni tai pyöräillessäni tullut mieleen, että olen kuin vieras maalla siellä liikkuessani, ja usein autolla liikkuessani, Oulua esim. "näytellessäni", onkin ollut halu päästä rauhassa käveleskelemään kesäiltaan. Suomen suosituimman (tai melkein ainakin) leirintäalueen erikieliset vieraat tuskin kyläkään viihtyvät Hietasaaren hiljaisilla ja hieman alakuloisilla ja melankoolisiin mieltäskelyihin virittävillä teillä ja poluilla, mene tiedä, jos sattuisi joku, jonka kanssa on halu opetella puhumaan samaa kieltä, mutta kaupunkilaisten luulisi sinne mielellään etsiytyvän. Kun eivät kuitenkaan erikoisemmin etsiydy, on jossain vika. Matka onkin turhan pitkä eikä Koskittie ilman "rotuvaareja", "ihmiskatuja", oikein houkuttele. Ihmettelen jatkuvasti, ettei vieläkään näydetä vakavasti suunniteltavan suuraa tyylikästä siltayhteyttä sisäsatamasta Pikisaareen ja sieltä Korkeasaaren kautta Hietasaaren, monennimisiä Hartanselän ja Rommakon välisiä pikkusaaria hyväksi käyttäen. Vielä enemmän ihmettelen, kun ei ole järjestetty uutta "pakettia" — paketteja — Ruiskuhuoneen — Kauppatorinrannan ja Hietasaaren välille.

Haeskelin kirjasta myös Mustasaareen. Sehän ei ole Hieta-

saaren ainoa salmi, mutta on koko suur-Oulun erikoisin salmi, idyllisin ainakin. Oikein tiedemiehenalut sanovat, että Mustansalmen vesirajapuuston on annettava olla. Luultavasti lähempi tutkiskelu osoittaa, että Mustansalmen yleensäkin pitää saada olla puineen ja muineen, laitureineen, kömmänöineen ja huviloineen. Seurakunta ja Sotainvalidit r.y. huolehtivat tietenkin hallitsemisensa paikkallishistoriallisesti merkittävien edes muutamien huvilavanhustensa säilymisestä, Pentti Tala ja muut arkkienkelit, julkisivulautakunnat jne. siitä, että Mustansalmen maisema uudistettaessakin säilyy tyyliään rikkomattona. Kuinkahan honta kirjailija- ja taitelijavierasta olenkaan ajanut,

soutanut ja hiihdättänyt esim. "Vaaskiven huvilalle", melkein poikkeuksetta vieraiden omasta aloitteesta. Vaativakin kaukomatkailija on samalla kesäisen veneretken aikana ihastunut Mustansaareen yleensäkin.

"Saarien vehmasta luontoa monta sataa vuotta vanhoine mäntyineen, suurine kuusineen ja koivukujineen ja rantalepikoineen tulisi kohdella mahdollisimman varoen." Näin tutkijamme. Tulikohan inventointitoimikunta puolestaan kiinnittäneeksi tarpeeksi huomiota Hietasaaren — Mustansaaren rakennuksiin? Ja missä muuten viipyy koko inventointitoimikunnan "tutkielma"? Tekijänsä käsistä se ainakin on lähtenyt alkaa sitten.